

Passende gesprekstechnieken bij mensen met NAH

Jan Voortman MBA

directeur Professionals in NAH, Lochem

Professionals in NAH

Nieuw onderzoek naar hersens ex-neuroloog Steur

TON VOERMANS

ARNHEM | Voormalig neuroloog Ernst Jansen Steur moet nogmaals psychisch, psychiatrisch en neurologisch worden onderzocht. De kans bestaat namelijk dat Jansen verminderd toerekeningsvatbaar is door een opgelopen hersenbeschadiging na een ernstig auto-ongeluk in 1990 en te zwaar is gestraft.

Dat heeft het gerechtshof in Arnhem gisteren bepaald. Jansen Steur werd vorig jaar veroor-

deelde arts wordt daar nu naar gekeken.

In eerste instantie moet een hersenscan meer helderheid geven over de mogelijke hersenschade. Daarna volgt een aanvullend psychisch onderzoek. Volgens Jansens advocaat Peter Plasman was het ongeluk in 1990 zeer ernstig. „Hij heeft ook een tijdje in coma gelegen. Mensen uit zijn directe omgeving zeiden dat hij daarna was veranderd. Als kan worden vastgesteld dat de hersenbeschadiging er is, dan

Hersenletsel in de media

Goede zorg

Goede zorg begint met de intentie

-elkaar te willen begrijpen
en

-het besef elkaar nodig te hebben

om tot

-persoonlijk-professionele en

herstelondersteunende zorg te komen.

Goede communicatie

Acute fase

Mensen hebben behoefte aan feitelijkheid.

Wat is er gebeurd?

Wat is de oorzaak?

Wat kan er aan gedaan worden?

Hoe erg is het en wat kan het nog worden?

Goede communicatie

2 basale behoeften:

Behoefte aan verbondenheid: delen van de ellende.

Behoefte aan controle: grip op de situatie.

Als we hetgeen ons is overkomen kunnen bevatten:
geeft dat rust en veiligheid.

Communicatie heeft dan als doel:
orde in de chaos scheppen.

Na het ontstaan van hersenletsel

- Veelal zijn ingewikkelde functies niet meer goed mogelijk.
- Bij verlies van invoelingsvermogen ontstaat egocentrie – iets heel anders dan egoïsme!
- Denken en reageren wordt vaak trager, kost meer moeite.
- Intelligentie blijft vaak intact – mensen met hersenletsel zijn niet gek of dom!

Stoornissen in de communicatie

- Gestoord taalbegrip: moeite met het begrijpen van taal.
- Een gestoorde taalproductie: moeizaam spreken, traag en stamelend in korte zinnen.
- Spraakstoornissen: als de spieren van de mond verlamd zijn of niet gecoördineerd kunnen bewegen, wordt de spraak moeilijk verstaanbaar.
- Woordvindingsproblemen.
- Overige communicatieve problemen: bijv intonatie, het niet begrijpen van spreekwoorden of deze letterlijk nemen.

Afasie – Apraxie

Afasie beschrijft een probleem in het vermogen van een persoon om woorden te begrijpen of te gebruiken.

Apraxie moeilijk of onmogelijk om bepaalde motorische bewegingen uit te voeren, dit hoewel hun spieren normaal ontwikkeld zijn

Communicatie = breder dan alleen taal

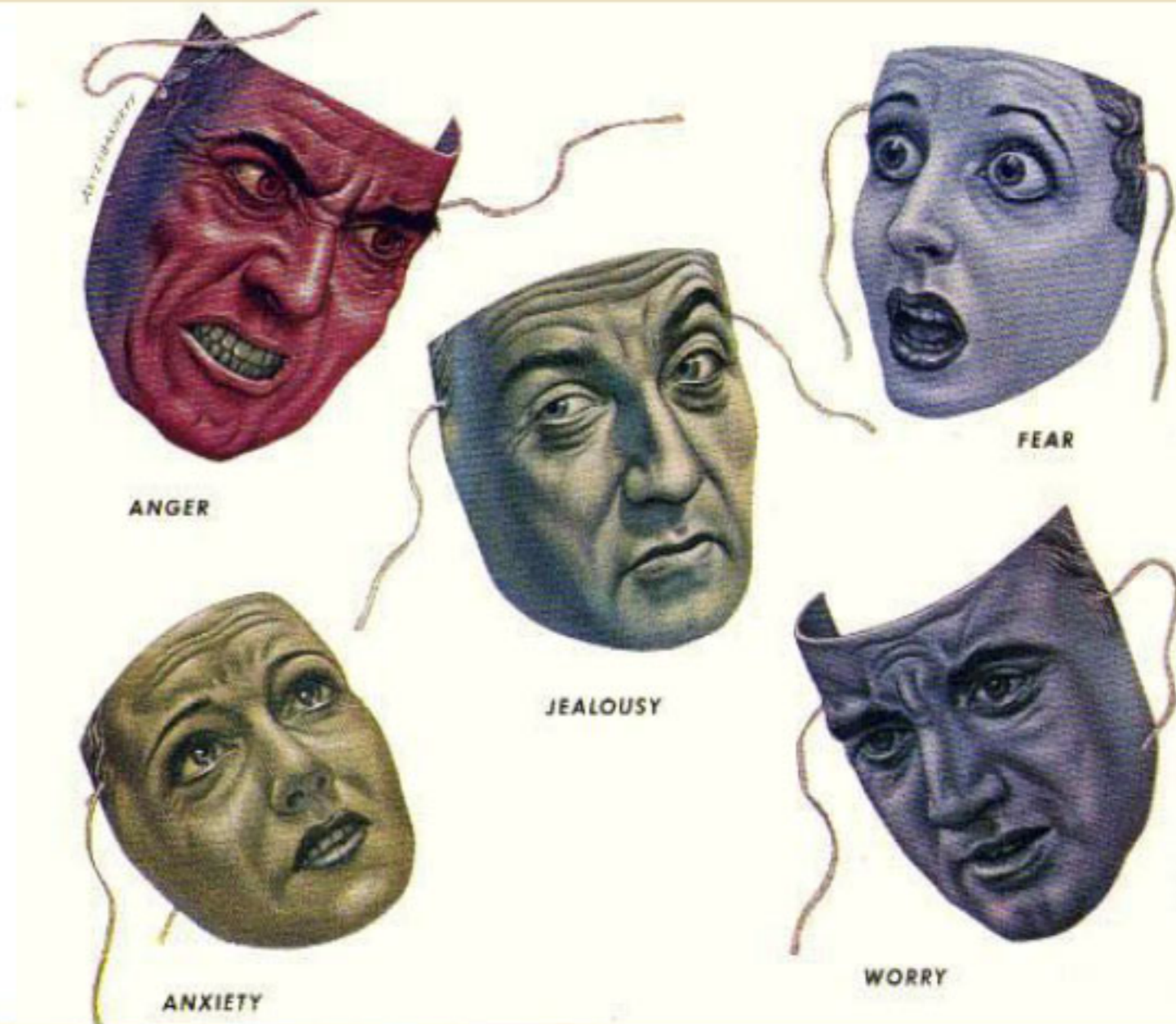
Spreeken en begrijpen.

Maar ook intonatie.

Kloppen de gebaren?

Houding gesprekspartner.

Gezichtsuitdrukkingen.

Communicatie = breder dan alleen taal

Geluid op een afdeling.

Tikkende hakken van personeel.

Karren met rammelende spullen en wielen.

Interactie tussen mensen.

testje

Professionals in NAH

Communicatie = breder dan alleen taal

Niet kunnen uitstellen van behoefte.

Niet kunnen wachten uit angst om te vergeten?

Nee zeggen

De meeste mensen hebben een afkeer van het woord NEE.
Ouders en verboden... wat doet dat met je als kind?
Een collega om hulp vragen en als die nee zegt...
Het leven bestaat uit een aaneenschakeling van NEE's.
We hebben geleerd dat te aanvaarden en ons gezonde brein zorgt dat we daar niet al te fel op reageren.
We wachten op een beter moment en proberen het nog een keer.
Maar na ontstaan van hersenletsel?

Waar let je op bij gesprekken?

Het stellen van vragen.

De persoon geeft geen reactie/ lijkt niet te begrijpen.

Dan de vraag weer herhalen en dan ook nog net een andere vraag.

Het denkproces start opnieuw.

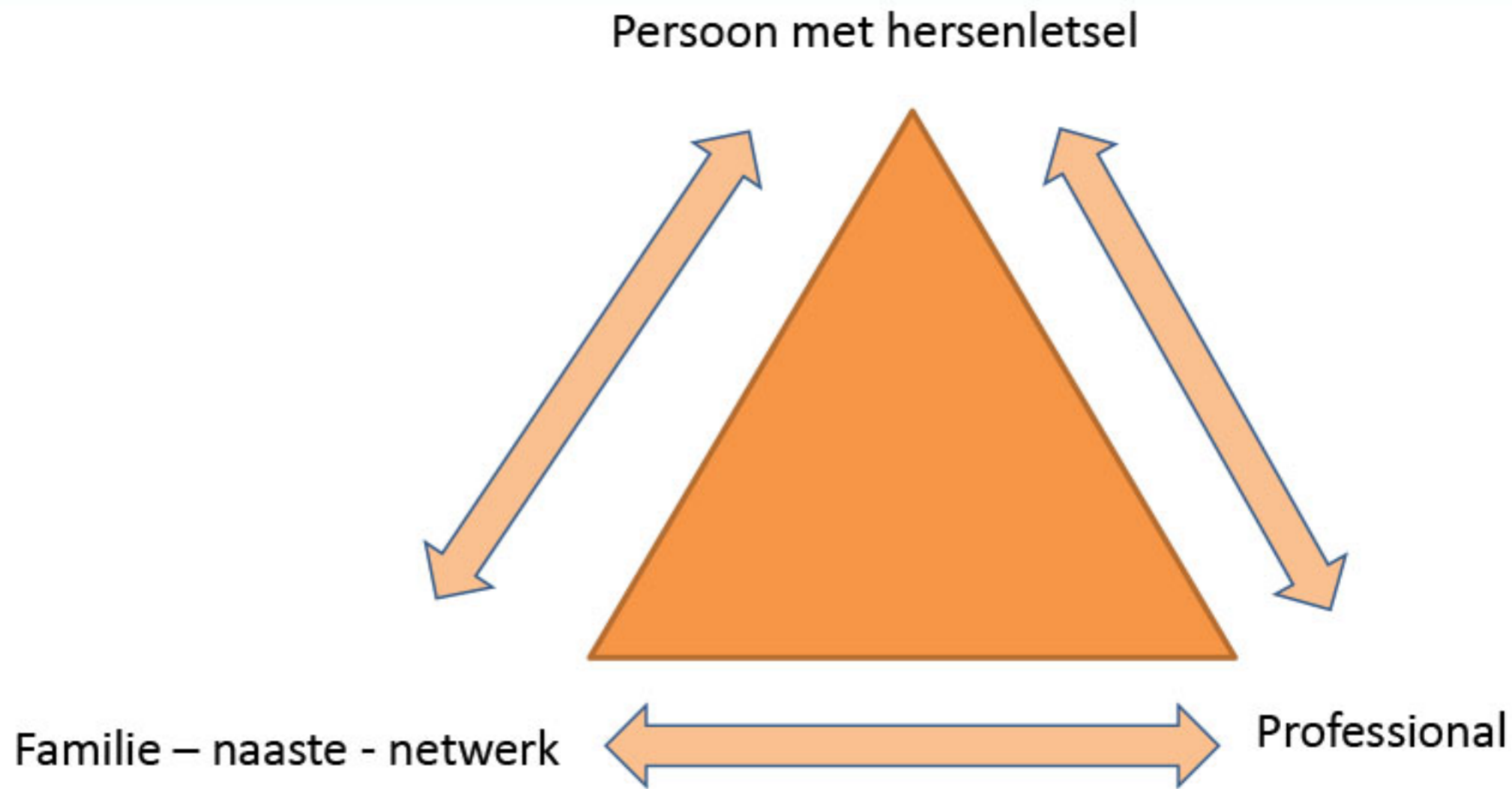
Waar let je op bij gesprekken?

Ben je bereid zijn om een beetje rekening te houden met iemands traagheid of vergeetachtigheid? Maar

wat als iemand ongeïnteresseerd en onverschillig lijkt?

Communicatie tips algemeen

Communicatie tips Afasie

Spreek met een normale stem. Er is geen gehoorprobleem.

Rustige omgeving.

Duidelijk oogcontact.

Neem de tijd.

Gebruik korte eenvoudige zinnen en benadruk de belangrijkste woorden.

Vraag eerst over **wie** het gaat, daarna **wat** er gebeurd is en eventueel **waar** of **wanneer**.

Communicatie tips Afasie

Schrijf trefwoorden op.

Maak eventueel een tekening.

Controleer altijd of de boodschap begrepen is.

Stimuleer iemand met afasie ` te praten met handen en voeten` .

Stel eenvoudige vragen en breng structuur aan in het gesprek.

Communicatie tips algemeen

Ben je bewust dat je sowieso zelf onduidelijkheid veroorzaakt.

Als je geen tijd hebt, ga dan geen gesprek aan en wees daar open over.

Lage EE(expressed emotions);emotioneel neutraal.

Altijd serieus nemen van de persoon, wat straal je uit?

Tracht je te verplaatsen in de situatie.

Ieder mens heeft een positieve intentie met zijn gedrag.

Communicatie tips algemeen

Niet traag maar trager.

Niet kinderlijk maar begrijpelijk.

Vermijd **spreekwoorden en gezegden**.

Gelijke hoogte of uit de hoogte?

Afleidende geluiden: Wacht dat eerst af en dan pas weer verder spreken.

Hoeveel onderwerpen ga je bespreken?

Zet afspraken / gesprek op papier zodat iemand het kan nalezen.

Duidelijk maken met schema`s - planningen.

Agenda of white borden is prima. Maar waar?

Communicatie tips algemeen

www.nah.nl

Professionals in NAH

